



KOMMUNAL- OG  
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

# Nye styringssignaler innenfor plan- og bygningsloven

Avdelingsdirektør Bjørn Casper Horgen

Plansamling Rogaland 9. desember 2014



# Hva jeg skal snakke om:

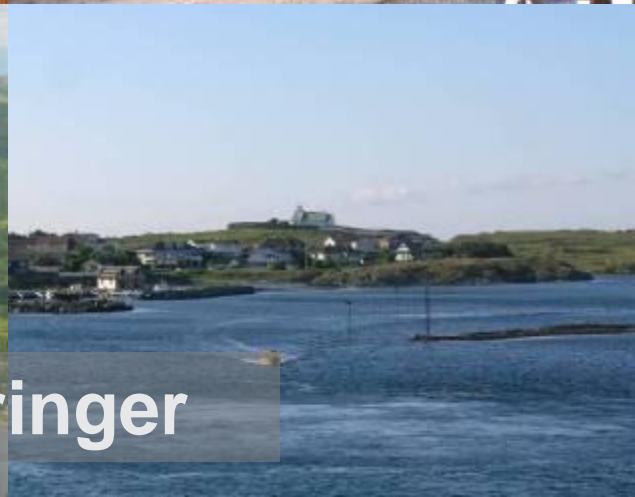
Innledning – plan i KMD

Planlegging og gjennomføring

- Lovendringer og forskrifter
- Planprosess og innsigelser
- Veiledning og utviklingsarbeid
- Statlig plan

Lokal, regional og statlig samordning

- Nasjonale forventinger
- Statlige planretningslinjer
- Regionale planer



Ulike langsiktige planutfordringer

# Klimatiltakene som ikke virker

Den siste rapporten fra FNs klimapanel sier at bare omfattende og raske utslippskutt og andre avgjørende klimatiltak kan avverge ubotelig skade. Men norske politikere satses på gammel medisin som ikke virker.

**ERLING BORGEN**

Filmskaper og forfatter

**KOMMENTAR**

Twitter: @ErlingBorgen



For ett år siden presenterte «tafra-de-fattige-regjeringen» sin Sundvollen-erklæring. Klimapolitikken var ikke blant de åtte satsingsområdene til de blåblå. Det var oppsiktsvekkende siden klimautviklingen er det viktigste politiske spørsmålet i vår tid. Utnevnelsen av Tine Sundtoft som klima- og miljøminister styrket heller ikke akkurat regjeringens politikk på dette feltet. Da hun ble utnevnt, var Sundtoft med i styringsgruppen for 57 olje- og gassbedrifter. Her snakker vi om Norges mest klimaforurensende næringsvei.

Sundtoft framstår som regjeringens svakeste kort. Hun synes å ha liten gjennomslagskraft i egen regjering. «Jeg har aldri i mitt lov jobbet så mye og fått så dårlige karakterer», uttalte ministeren, etter at Aftenposten hadde kåret henne til regjeringens svakeste. Trolig i håp om å styrke posisjon



Mens EU vil fase ut og slutte med kjøp av klimavoter, vil den blåblå regjeringen i



Norge fortsatt satse på kjøp av klimavoter for å bekjempe klimaendringer og ekstremværet. Bildet er fra flommen i Flåm før helgen.

FOTO: TORE MEEK/NTB SCANPIX

# Planavdelingen i nytt departement



- Overført til det nye Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) fra 1.1.2014
- Kommunal- og moderniseringsminister: Jan Tore Sanner (H)
- Planavdelingen ble reelt styrt av Sanner fra 16.10.13
- Avdelingen sitter fortsatt i lokaler sammen med Klima- og miljødepartementet (KLD)
- Statssekretær Per-Willy Amundsen (FrP) følger opp PBL-området



# Politisk plattform for regjeringen

- Fokus på rask og effektiv utbygging og forenkling av plan- og bygningsloven
- Styrke lokaldemokratiet, gjennomføre kommunereform, begrense fylkesmannens mulighet til overprøving
- Begrense innsigelser som virker hemmende på boligregulering og lokal handlefrihet – mer lokal tilpasning av arealpolitikken
- Bedre samordning av innsigelsene
- Raskere planlegging av veg og bane – økt bruk av statlig plan

# Plan i KMD – nye muligheter

- Bedre kobling planlegging og gjennomføring
  - Plan og byggesak
  - Kommuneplan og handlingsprogram/økonomiplan
  - IKT-satsing – Kartverket
- Lokal, regional og statlig samordning
  - Økt vekt på bred samfunnsplanlegging som styringsverktøy i kommunene
  - Urbanisering – utfordringer i by og distrikt ses i sammenheng
  - Legitimitet som samordningsdepartement i arealplansaker – ingen sterke sektorinteresser
  - Kommuneplanlegging og kommuneøkonomi
  - Fylkesmennene

# Planlegging og gjennom- føring



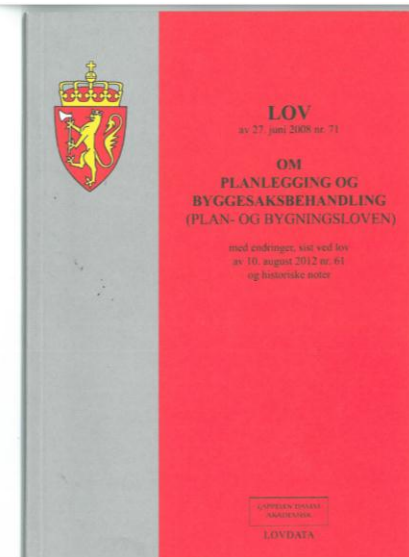


# Lovendringer

Prop. 121 L (2013-2014) Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen)

Fremmet 13. juni 2014 – vedtatt av Stortinget  
20. og 25. november

- 5-årsfristen for private reguleringsplaner fjernes
- Endringer om planprogram og konsekvensutredning
- Nye tidsfrister i plansaker
- Rettinger og klargjøringer



# Fjerning av femårsregelen

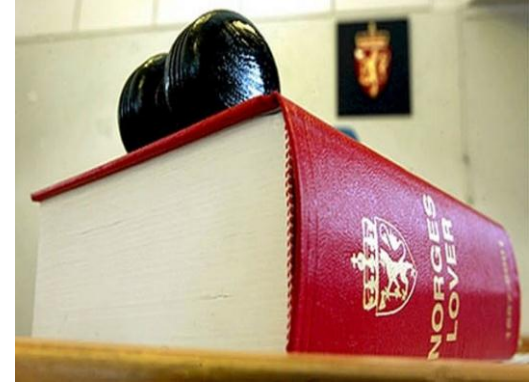
- Innebærer at den formelle fristen på fem år for å påbegynne gjennomføring av tiltak etter "privat" detaljregulering utgår.
- I stedet blir det krav om vurdering av et eventuelt behov for revisjon av plangrunnlaget dersom bygge- og anleggstiltaket ikke er satt i gang senest ti år etter at planen er vedtatt
- Skal gi mindre behov for ressurskrevende saksbehandling og større forutsigbarhet for utbyggere og grunneiere som planlegger utbygging

# Tidsfrister for oversendelse av innsigelsessaker

- Frist for kommunen til å oversende saken til fylkesmannen:  
**2 uker**
- Frist for fylkesmannen til å sende saken til departementet:  
**4 + 6 uker**
- Frist for kommunen til å behandle reguleringsforslag etter offentlig ettersyn:  
**12 + 6 uker**
- Frist for kommunen til å underrette forslagstiller dersom kommunen ikke vil fremme privat forslag til reguleringsplan:  
**3 uker**

# Lovutvikling

- Rettinger og klargjøringer  
For eksempel:
  - § 11-8 f vurdere nasjonale interesser når reguleringsplaner videreføres i kommuneplan
- Videre forenklingsarbeid?
- Følgeevaluering av plandelen i plan- og bygningsloven



# Endringer om planprogram og konsekvensutredning

- Ny bestemmelse som gir mulighet for unntak fra planprogram for nærmere bestemte reguleringsplaner
- Nærmere regler fastsettes i forskrift

## Begrunnelse

Forenkling, mer fleksible bestemmelser

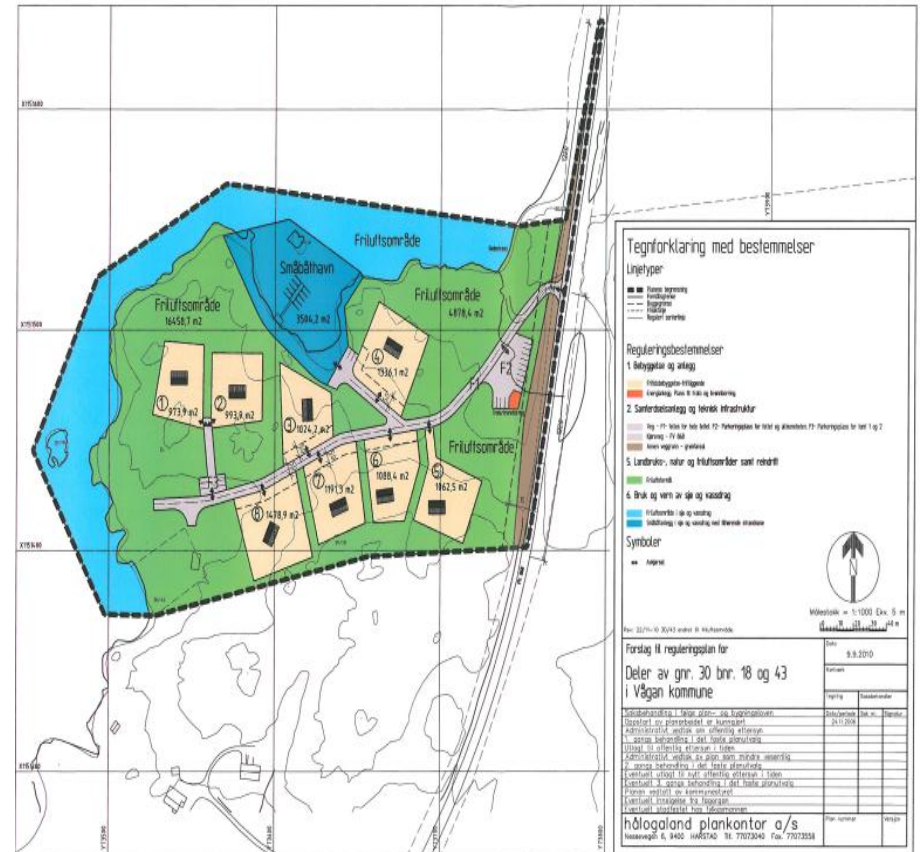


# Forskrift om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven

- 2 KU-forskrifter (KLD/KMD)
- Sml gjeldende EU-rett på området
- Unntak fra kravet om planprogram for reguleringsplaner som gir grunnlag for utbygging av tiltak nevnt i vedlegg II, dvs. planer for mindre tiltak
- Fjerne forelegging av planprogram for departementet

# Kart- og planforskriften

- KMD jobber nå med en revisjon av kart- og planforskriften:
  - Systematisering
  - Endring i paragrafer
  - Endring i tegnereglene
- Forslag sendes på høring over nyttår



# Digitalisering av bygg- og planprosesser

- 25 millioner kroner til digitalisering av bygg- og planprosesser i statsbudsjettet 2015
- En mer standardisert planbehandling ved økt bruk av IKT i planleggingsfasen
- *ByggNett* - en strategi for økt elektronisk samhandling i byggsektoren



# Veiledning og pågående prosjekter

- Reguleringsplanveilederen revideres
- Bedre arealplanlegging i kystnære sjøområder
- Bedre veiledning om næringsutvikling i LNFR-områdene
- Evaluering av strandsonerveilederen
- Ny medvirkningsveileder

# Bedre planlegging i kystnære sjøområder

- Forventninger til hva kommunene bør avklare
- Forhold til sektorlover, konsesjoner
- Samordning mellom departementer/direktorater
- Aktører, prosesser
- Typiske konfliktområder
- Eksempelsamling

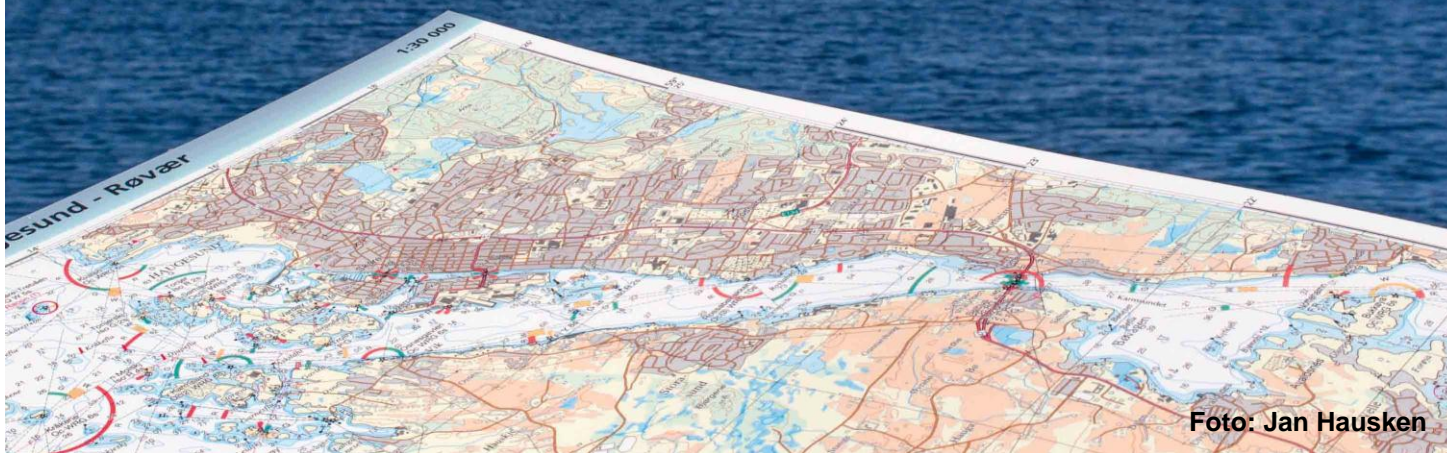



Foto: Jan Hausken

# LNFR spredt nærings, bolig- og fritidsbebyggelse

- 
- Hvordan brukes reglene om spredt næringsutvikling i pbl?
  - Hvilke næringer er aktuelle å legge til rette for?
  - Hvor godt virkemiddel er disse reglene for å stimulere til ny næringsutvikling?
  - Er det behov for bedre veiledning?
  - Eksempelsamling

# Økt bruk av statlig plan

Regjeringen vil:

- Øke bruken av statlig regulering for prosjekter av nasjonal betydning (Sundvolden-plattformen)

En oppfølging av det som ble vedtatt i Nasjonal transportplan 2014-2023

# Lokal, regional og statlig samordning



# Innsigelsesprosjektet

- Ny møterunde med departementene
- Oppfølging av tiltak – “svake ledd”
- Fast interdepartemental gruppe for kommunal planlegging
- Samle dokumenter med nasjonale føringer
- Evaluering regionalt planforum
- Hovedfokus: Bedre planer, bedre kompetanse, mer samordning, bedre planprosesser – gir mindre behov for å bruke innsigelsesverktøyet!

## Evaluering av regionalt planforum (høst 2014)

- Kartlegge praksis
- Beskrive beste praksis
- Vurdere behovet for lovendringer
- Grunnlag for veiledning/forskrift

# Innsigelsesrundskrivet

- Rundskriv H-2/14
- Gir føringer for effektiv behandling av kommunale planer
- Tidlig medvirkning og dialog
- Innsigelse kun dersom nødvendig og begrunnes
- Samordning og effektivitet



Departementene  
Fylkesmennene  
Fylkeskommunene  
Kommunene

Deres ref

Vår ref  
14/1359.

Dato  
17.02.2014

## Rundskriv H-2/14 - Supplering av rundskriv T-2/13 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven

Vedlagt følger rundskriv H-2/14 som er en ajourføring av rundskriv T-2/13 med nye departementsnavn etter endringene i oppgavefordelingen i regjeringen. I dette brevet gis videre utfyllende kommentarer til praktisering av innsigelser i kommunale plansaker.

Rundskriv T-2/13 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven ble sendt ut fra Miljøverndepartementet 27. august 2013. Jeg ønsker med dette brevet å utfylle rundskrivet med presiseringer om bruken av innsigelser. Det er dessuten gjort endringer i departementsstrukturen. Fra 1. januar 2014 er blant annet ansvaret for plandelen av plan- og bygningsloven og behandlingen av innsigelsessaker overført til det nye Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dette har gjort det nødvendig å ajourføre rundskrivet med nye departementsnavn. Den sjouførte versjonen av rundskrivet følger som vedlegg til dette brevet, og ligger dessuten på [www.planlegging.no](http://www.planlegging.no) under Kommunal- og moderniseringsdepartementets side på nettet.

Rundskriv T-2/13 erstattet tidligere rundskriv fra 1995 og omtaler reglene i plan- og bygningsloven av 2008. I tillegg gir rundskrivet nye føringer for å sikre en mer effektiv behandling av kommunale planer etter plan- og bygningsloven. Særlig fremheves at viktige interesser skal komme frem så tidlig som mulig og det skal være tidlig medvirkning og dialog. Innsigelse skal bare fremmes når det er nødvendig og skal begrunnes konkret. Dessuten fremheves at fylkesmannen og fylkeskommunen skal bidra til å samordne innsigelser, blant annet gjennom mekling og møte i regionalt planforum.

Rundskrivet gjelder fortsatt, med de føringer som er gitt. Disse føringene er viktige, og jeg vil forsterke dem ytterligere. Målet er at flest mulig saker blir løst så tidlig som mulig i

Postadresse: Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo  
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon: 22 24 90 90 Telefaks: 22 24 27 40  
Org. nr.: 972 417 858

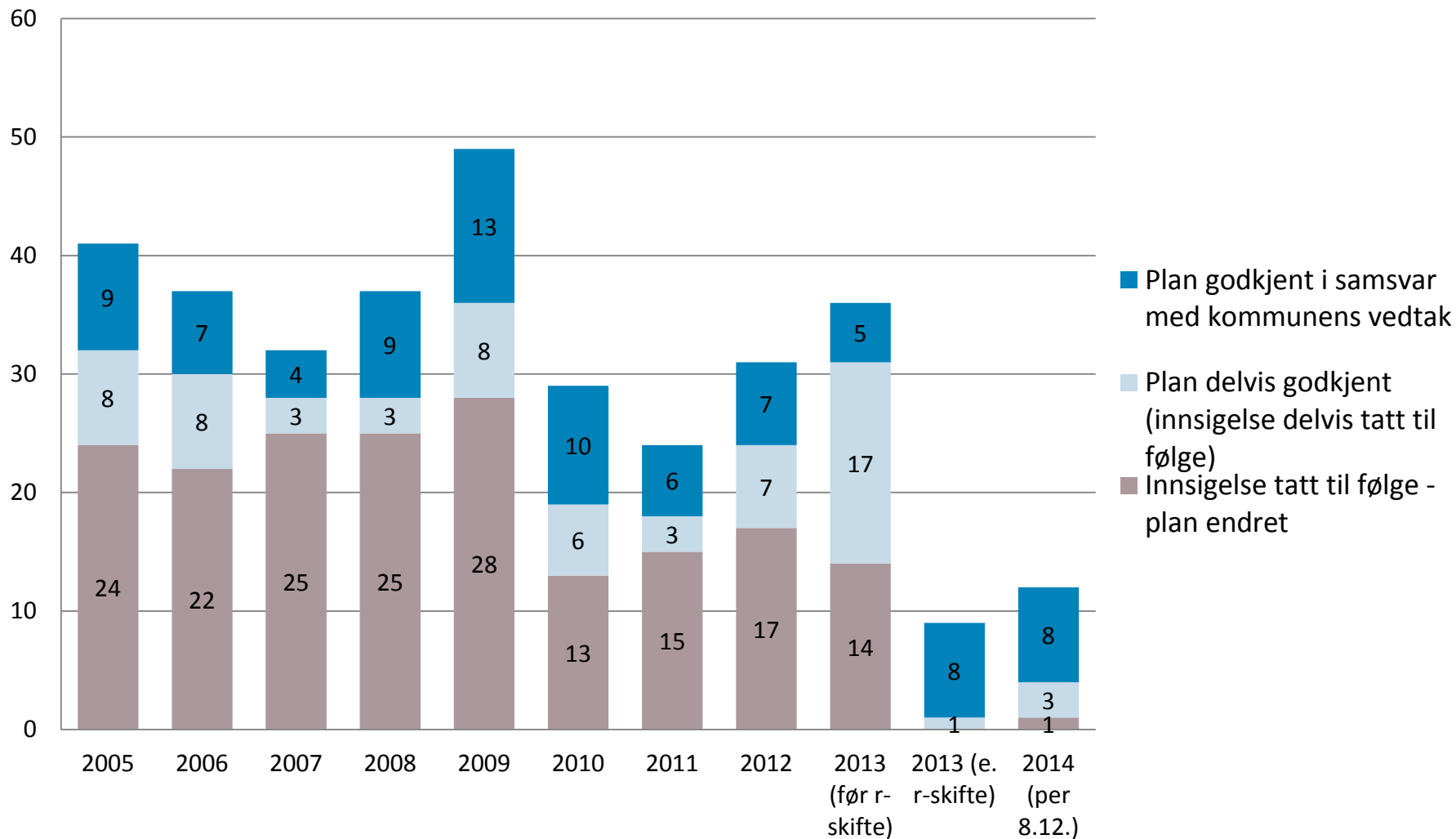
# Samordningsforsøket

- 6 fylkesmenn i 3-årig forsøk fra H-2013 (Vestfold, Aust-Agder, Rogaland, Hordaland, Sør-Trøndelag og Nordland)
- Utvides med 6 nye fylker 2015
- FM skal samordne statlige innsigelser
- Midler fra KMD
- Erfaringer: Mer ressurser på tidlig dialog og deltakelse, færre innsigelser fremmes
- FM kan avskjære innsigelser, dette brukes i relativt liten grad



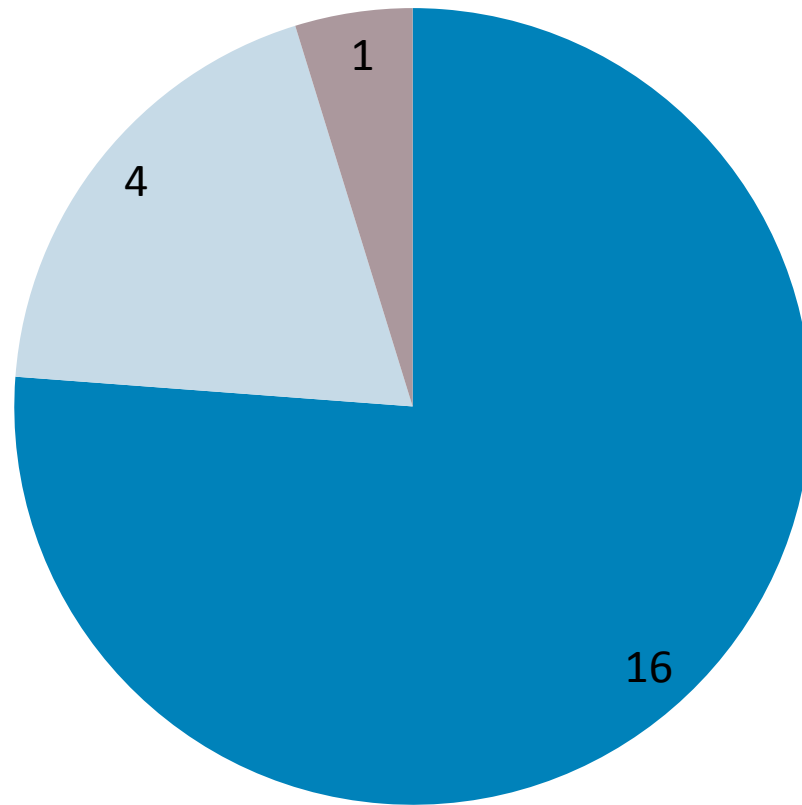
# Departementets avgjørelser i innsigelsessaker (antall)

Innkalte saker ikke medregnet



## Totalt antall innsigelsessaker avgjort i KMD (16.10.13– 8.12.14)

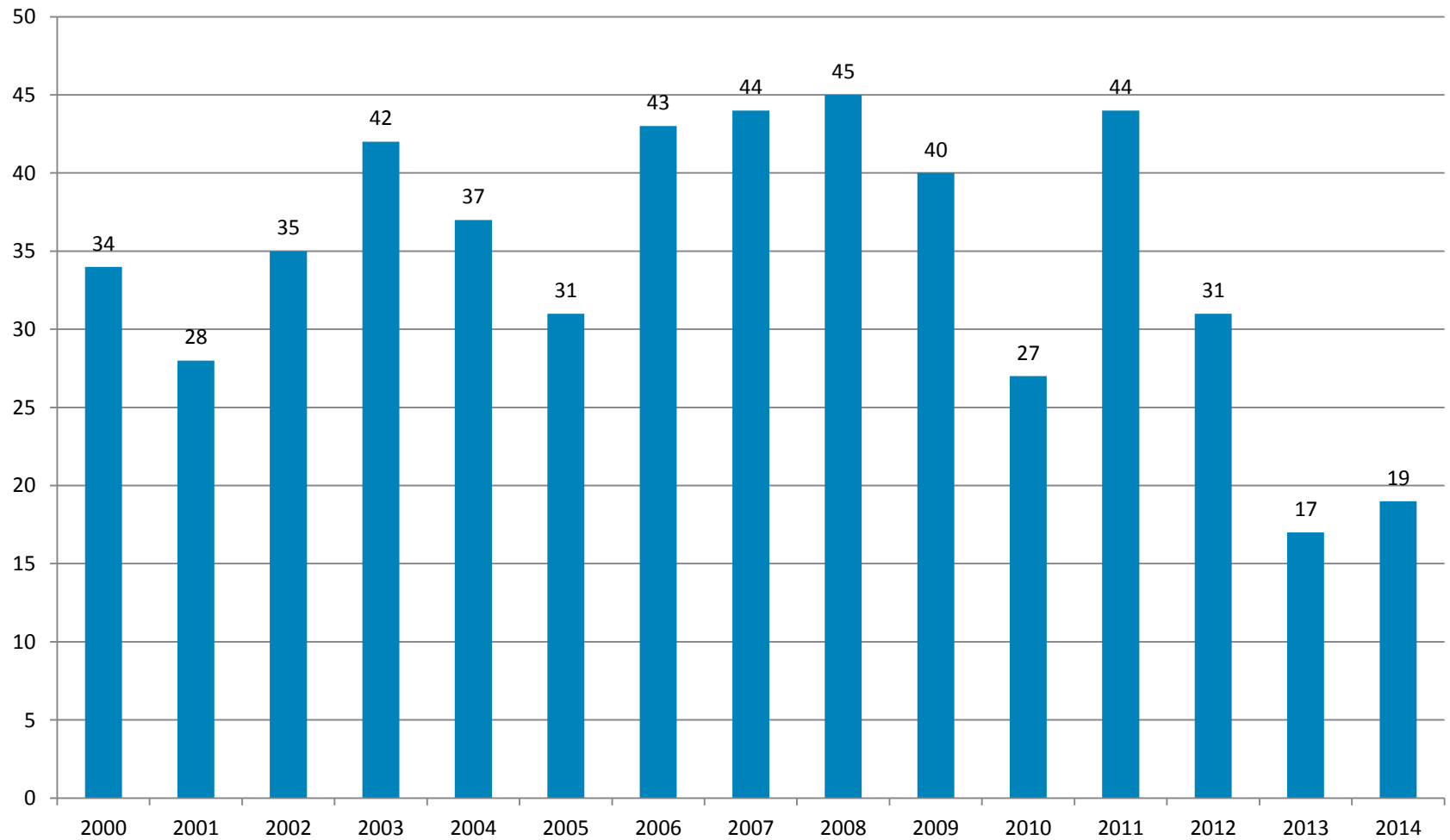
Innkalte saker ikke medregnet



- Plan godkjent i samsvar med kommunens vedtak
- Plan delvis godkjent (innsigelse delvis tatt til følge)
- Plan endret (innsigelse tatt til følge)

**Totalt 21 saker**

## Antall mottatte innsigelsessaker



# Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

- Vedtatt 24. juni 2011
- Nye forventninger våren 2015



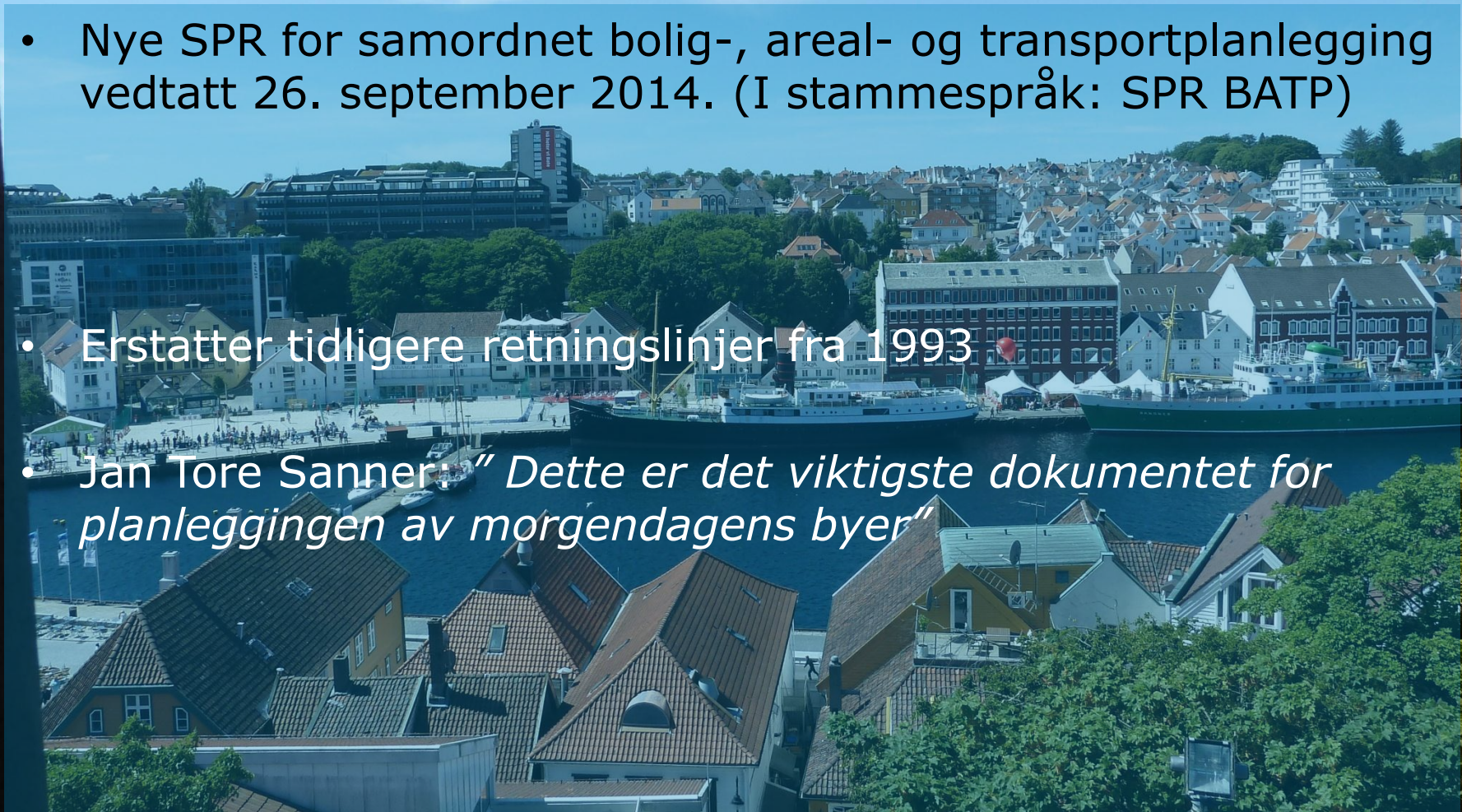


# Nye statlige planretningslinjer (SPR)

- Nye SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging vedtatt 26. september 2014. (I stammespråk: SPR BATP)

- Erstatter tidligere retningslinjer fra 1993

- Jan Tore Sanner: *" Dette er det viktigste dokumentet for planleggingen av morgendagens byer"*



# Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

- Planlegge for fremtiden med kompakte byer, klimavennlige løsninger og raskere planprosesser (pressemelding)
- Hovedtrekk fra tidligere retningslinjer er videreført, men vekt på:
  - By- og tettstedsplanlegging
  - Tilpasses lokale og regionale utfordringer
  - Effektive planprosesser, tidlige innspill og samordning, vekt på lokaldemokratiet

- Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme kompakte byer og tettsteder
- Rammer bør fastsettes i regionale planer
- I by- og tettstedsområder og ved kollektivknutepunkter bør det legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon
- Fortettingspotensialet bør utnyttes før nye utbyggingsområder ta i bruk
- Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder
- Ta vare på god matjord, men må balanseres mot storsamfunnets behov
- Kollektivtrafikk skal prioriteres i planleggingen, og det skal legges til rette for å sykle og gå



# Statlige planretningslinjer for differensiert strandsoneforvaltning

- Evaluering satt i gang høsten 2014 (forutsatt i retningslinjene)
- Grunnlag for vurdering av endringer, bl.a. om kommuner skal bytte sone.

# Regionale planer for villreinfjella

Største satsing på regional planlegging i landet

7 regionale planer, 61 kommuner (i Rogaland Heiplanen, 4 kommuner)

Avsluttes 2014-15

Modell for andre områder – lokal utvikling og vern, rammer for kommunal planlegging

Hva betyr planene for kommunene?



# Evalueringsrapport ferdig nå (Østlandsforskning)

//

Hovedkonklusjoner er at planene i stor grad ivaretar villreinens arealbehov, hvilket er et sentralt mål med dette nasjonale arbeidet. En annen viktig hensikt med planarbeidet er å legge til rette for en utvikling av fjellbygdene samtidig med at villreinens leveområder ivaretas. Planene er ennå ikke implementert så det er for tidlig å si noe om hva som faktisk vil skje. Når det gjelder planenes mulige virkninger på samfunnsmessige forhold så er hovedtrekket at det er lagt for lite vekt på utviklingsdelen av planene. Dette er en utfordring for fjellbygder som opplever en svakere utvikling i befolkning og sysselsetting enn landet som helhet og som gjennomgående er avhengig av utnyttelse av naturressursene.

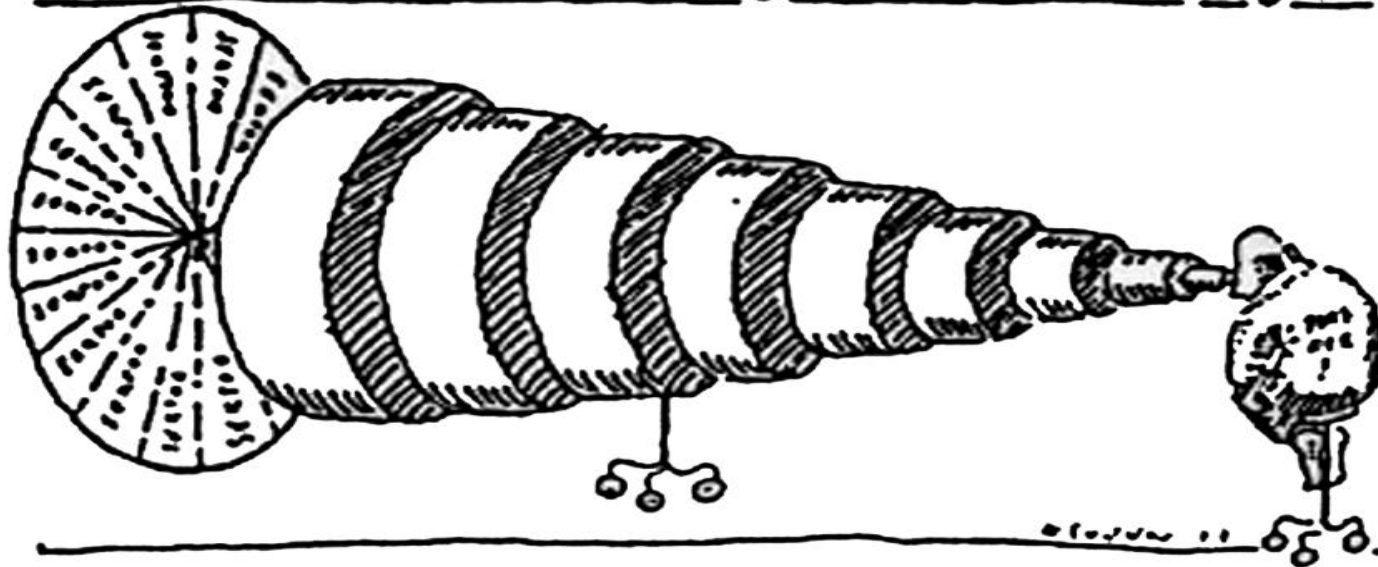
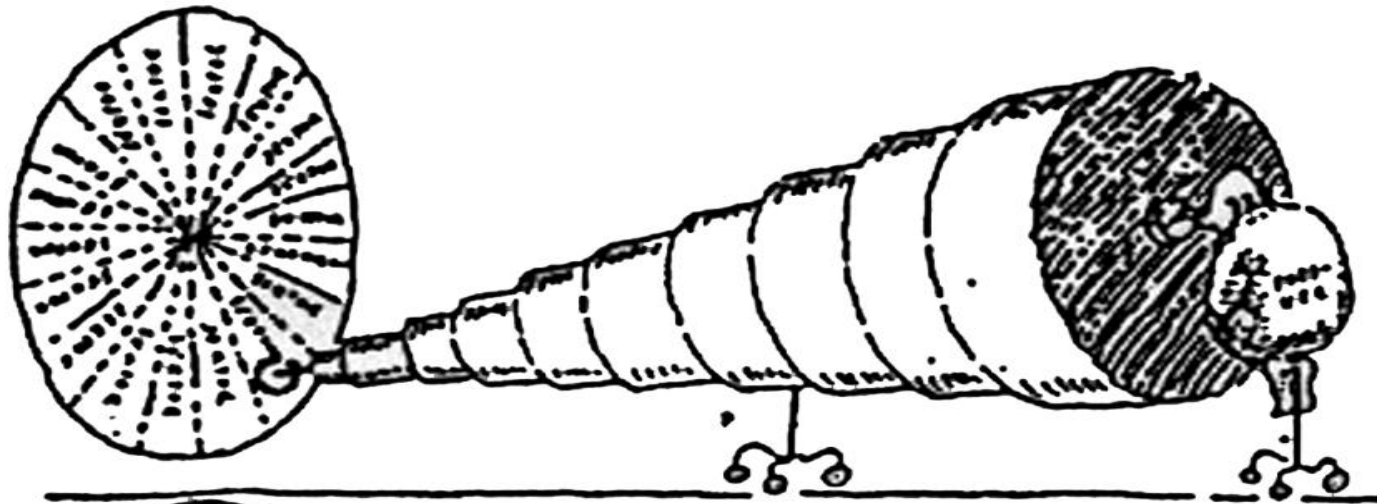
# Evaluering av plandelen av plan- og bygningsloven

- Satt av 12,5 millioner som er lyst ut gjennom Forskningsrådet
- Tre grunner til denne evalueringen:
  1. Finne ut i hvilken grad plandelen fungerer etter intensjonen
  2. Bidra til økt fokus på behovet for og kvaliteten på den helhetlige samfunns- og arealplanleggingen
  3. Bidra til å bygge opp kompetanse.
- Prosjektet avsluttes i 2018

# Viktige oppgaver framover

- Aktiv oppfølging av kommunene – gjennom regionalt planforum, gjennom veiledning i enkeltsaker, kompetanseoppbygging
- Bidra til god kobling planlegging - kommunereformarbeid
- Forberede planstrategiarbeidet 2016 – kommunal/regional planstrategi
- Følge opp SPR BATP
- Bidra i referansegrupper osv – utviklingsprosjektene (sjø, spredt utbygging, strandsoner, planforum m fl)

# Helhet og sektor





KOMMUNAL- OG  
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

